

NATIONALE ARBEIDSRAAD

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

ADVIES Nr.1.672

CRB 2009-252 DEF
CCR 10

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 11 februari 2009

**ADVIES BETREFFENDE DE WELVAARTSAANPASSING VAN DE SOCIALEBIJSTANDS-
UITKERINGEN VOOR DE PERIODE 2009-2010 - UITVOERING VAN DE WET VAN
23 DECEMBER 2005 BETREFFENDE HET GENERATIEPACT**

2.288/1-2

ADVIES

Onderwerp : Welvaartsaanpassing van de socialebijstandsuitkeringen voor de periode 2009-2010 - Uitvoering van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact

Krachtens artikel 73 bis van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, moeten de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zich om de twee jaar uitspreken over de verdeling en de omvang van de financiële middelen voor een aanpassing van de socialebijstandsuitkeringen aan de welvaart.

De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben dan ook besloten zich uit eigen beweging over dat vraagstuk te buigen.

De bespreking van die problematiek werd toevertrouwd aan de gemengde commissie Welvaartsvastheid.

Nadat de Raden hun werkzaamheden over dat punt hadden aangevat, heeft mevrouw J. FERNANDEZ FERNANDEZ, staatssecretaris voor Personen met een Handicap, vervolgens bij brief van 29 mei 2008 het advies van de Raden ingewonnen over de welvaartsaanpassing van de uitkeringen voor personen met een handicap.

Ten slotte hebben mevrouw M. ARENA, minister van Maatschappelijke Integratie, Pensioenen en Grote Steden, mevrouw J. FERNANDEZ FERNANDEZ, staatssecretaris voor Personen met een Handicap, en de heer J.-M. DELIZEE, staatssecretaris voor Armoedebestrijding, bij brief van 10 december 2008 het advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven ingewonnen over het ontwerp van regeringsbeslissing over de welvaartsvastheid van de socialebijstandsstelsels.

Dat ontwerp van beslissing werd goedgekeurd tijdens de minister-raad van 23 oktober 2008, naar aanleiding van het begrotingsconclaf voor de initiële begroting 2009, en werd daarna tijdens de ministerraad van 16 januari 2009 bevestigd in het kader van het sociale gedeelte van het relanceplan.

De Raden werd verzocht binnen een maand een advies uit te brengen.

Op basis van de werkzaamheden van de gemengde commissie Welvaartsvastheid, hebben de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 11 februari 2009 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

**ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN
DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN**

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN HET ADVIES

Volgens artikel 73 bis van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact moeten de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zich om de twee jaar uitspreken over de verdeling en de omvang van de financiële middelen bestemd voor de aanpassing van de socialebijstandsuitkeringen aan de welvaart.

Krachtens de artikelen 73 bis en 73 ter van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact¹ werd een structureel mechanisme ingevoerd voor de aanpassing van de socialebijstandsuitkeringen aan de welvaart. Het gaat om een soortgelijk mechanisme als dat voor de aanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen.

Dat mechanisme bepaalt in hoofdzaak dat de regering vanaf 2008 om de twee jaar een beslissing neemt over de verdeling van de toegekende financiële enveloppe voor een welvaartsaanpassing van de socialebijstandsuitkeringen, zoals het leefloon, de maatschappelijke steun, de inkomensvervangende en integratietegemoetkomingen voor personen met een handicap, de hulp aan ouderen en de inkomensgarantie voor ouderen.

Die beslissing wordt met name voorafgegaan door een gezamenlijk advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en een advies van een aantal andere adviesorganen over de verdeling en de omvang van de financiële middelen bestemd voor een aanpassing van dat socialebijstandsstelsel aan de algemene welvaart. Dat advies moet in principe uiterlijk 15 september 2008 uitgebracht worden, samen met het advies van diezelfde Raden over de welvaartsaanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen.

Verder moet de regering vanaf 2010 voor die uitkeringen ook rekening houden met het overloopeffect van de eerder genomen maatregelen.

Bij gebrek aan een advies tegen de vastgestelde datum of indien de regering afwijkt van dat advies, dient zij een gemotiveerd voorstel te formuleren waarover opnieuw het advies van de Raden wordt ingewonnen.

Ten slotte moet, overeenkomstig artikel 73 bis van de genoemde wet, de vaststelling van de financiële enveloppe voor de periode 2009-2010 eveneens het voorwerp uitmaken van overleg tussen de regering en de sociale partners op basis van een voorafgaand advies van de Studiecommissie voor de Vergrijzing. Die Studiecommissie heeft in juli 2008 een advies uitgebracht. Op basis van dat advies is er overleg geweest tussen de regering en de sociale partners, naar aanleiding van de besprekingen over de financiële enveloppe² voor de welvaartsaanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen.

¹ Artikelen 349 en 350 van de programmawet van 27 december 2006.

² Ministerraad van 23 oktober 2008, 16 januari 2009 en 23 januari 2009.

Tegen die achtergrond en overeenkomstig de artikelen 73 bis en 73 ter van de genoemde wet van 23 december 2005 hebben de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven dus besloten dat vraagstuk uit eigen beweging in behandeling te nemen.

Nadat de Raden hun werkzaamheden over dat punt hadden aangevat, heeft mevrouw J. FERNANDEZ FERNANDEZ, staatssecretaris voor Personen met een Handicap, vervolgens bij brief van 29 mei 2008 het advies van de Raden ingewonnen over de welvaartsaanpassing van de uitkeringen voor personen met een handicap.

Later hebben mevrouw M. ARENA, minister van Maatschappelijke Integratie, Pensioenen en Grote Steden, mevrouw J. FERNANDEZ FERNANDEZ, staatssecretaris voor Personen met een Handicap, en de heer J.-M. DELIZEE, staatssecretaris voor Armoedebestrijding, bij brief van 10 december 2008 het advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven ingewonnen over het ontwerp van regeringsbeslissing over de welvaartsvastheid van de socialebijstandstelsels.

Dat ontwerp van beslissing werd goedgekeurd tijdens de minister-raad van 23 oktober 2008, naar aanleiding van het begrotingsconclaf voor de initiële begroting 2009.

Dat ontwerp voorziet ingevolge het wettelijke mechanisme van aanpassing van de socialebijstandsuitkeringen aan de welvaart voor de periode 2009-2010 in:

- 1) een verhoging van het leefloon en de equivalente financiële maatschappelijke steun met 2 % op 1 juni 2009;
- 2) een verhoging van de inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap met 2 % op 1 juni 2009;
- 3) een verhoging van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (IGO) met 0,8 % op 1 juni 2009 en 1,2 % op 1 januari 2010.

De Raden werd verzocht binnen een maand een advies uit te brengen over dat ontwerp van beslissing.

II. STANDPUNT VAN DE RADEN

De Raden willen eerst de bedragen van de financiële enveloppen voor de jaren 2009 en 2010 aangeven, met verduidelijking van de demarche die hen ertoe heeft gebracht die bedragen vast te stellen.

Zij zullen daarna concrete voorstellen doen om de beschikbare middelen in 2009 en 2010 te verdelen.

Zij verzoeken de regering daarmee rekening te houden, omdat hun voorstellen ingegeven zijn door coherentie en passen binnen een globaal evenwicht dat gerespecteerd moet worden.

A. Financiële enveloppe

De Raden stellen de regering voor het bedrag en de verdeling van de enveloppe te bepalen op basis van het voorstel dat ze verderop formuleren, rekening houdend met de volgende elementen.

Met betrekking tot de vaststelling van de tweejaarlijkse enveloppe 2009-2010 constateren de Raden dat krachtens artikel 73 ter van de genoemde wet van 23 december 2005, de enveloppe minimaal overeenstemt met de som van de geraamde uitgaven die overeenkomt met een jaarlijkse welvaartsaanpassing van 1 % van de volgende uitkeringen:

- het leefloon, ingesteld bij de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- de aan het leefloon equivalente financiële maatschappelijke steun en waarvan de kosten worden terugbetaald door de Staat op basis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's;
- de inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten, ingesteld bij de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;

- de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, ingesteld bij de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- de integratietegemoetkoming, ingesteld bij de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, ingesteld bij de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden;
- de inkomensgarantie voor ouderen, ingesteld bij de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.

Dat artikel bepaalt nog dat de nadere regels van de voormelde aanpassing per regeling of uitkering binnen een regeling en per categorie van uitkeringsgerechtigden kunnen verschillen.

Om op passende wijze te kunnen antwoorden op de in de wet uiteengezette vraag, hebben de Raden de medewerking van de POD Maatschappelijke Integratie en de betrokken parastatale instellingen gekregen voor de berekening van de financiële enveloppe voor 2009-2010.

De Raden bedanken die dienst en instellingen voor hun waardevolle medewerking.

Overeenkomstig artikel 73 bis van de genoemde wet heeft de vaststelling van de enveloppe voor de periode 2009-2010 het voorwerp uitgemaakt van overleg tussen de regering en de sociale partners, op basis van een voorafgaand advies van de Studiecommissie voor de Vergrijzing, in het kader van de besprekingen over de welvaartsenveloppe van het socialezekerheidsstelsel. Het advies van de Studiecommissie voor de Vergrijzing werd in juli 2008 uitgebracht.

Na het overleg tussen de regering en de sociale partners over de enveloppe voor de welvaartsaanpassing in het socialezekerheidsstelsel werd een akkoord bereikt over de financiële enveloppe voor de welvaartsaanpassing van de socialebijstandsuitkeringen, namelijk 26,61 miljoen euro voor 2009 en 51,59 miljoen euro voor 2010.

B. Voorstellen van de Raden

De Raden wijzen er eerst op dat zij, om een voorstel te kunnen doen dat spoort met de bepalingen van de genoemde wet van 23 december 2005, een beroep hebben gedaan op de expertise van de parastatale instellingen voor de berekening van de kosten van de voorstellen die zij hierna ontwikkelen. Zij bedanken die instellingen voor hun waardevolle medewerking.

Zij herinneren eraan dat, overeenkomstig paragraaf 2 van artikel 73 bis van de voornoemde wet van 23 december 2005, dit advies ook rekening houdt met de ontwikkeling van de werkgelegenheidsgraad, de ontwikkeling van de armoedegraad, de samenhang tussen de voorziene ontwikkeling van de welvaart op het niveau van het socialezekerheidsstelsel en het bijstandsstelsel en de demografische evolutie, met name het verschijnsel van de vergrijzing, en de zorg om geen nieuwe inactiviteitsvallen te creëren of bestaande te versterken, zoals ontwikkeld in advies nr. 1.673 betreffende de welvaartsaanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen.

De Raden hebben er bij hun voorstel eveneens rekening mee gehouden dat de regering, volgens datzelfde artikel, de wens uitdrukt dat een bijzondere aandacht wordt gegeven aan de inkomensdrempels voor de berekening van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en de integratietegemoetkoming voor personen met een handicap, in het kader van de welvaartsaanpassing van die tegemoetkomingen.

In de geschetste context pleiten de Raden ervoor dat het geheel van de socialebijstandsuitkeringen met 2 % wordt verhoogd op 1 september 2009, in plaats van op 1 juni 2009 zoals bepaald in het ontwerp van regeringsbeslissing, opdat die verhoging samenvalt met de verhoging van de minimale socialezekerheidsuitkeringen, om voldoende spanning tussen die twee uitkeringsstelsels te behouden.

Naast die globale verhoging met 2 % wensen de Raden verschillende specifieke voorstellen te doen.

Zo hebben de Raden beslist dat de wachttuitkeringen, waarvoor in 2007-2008 een financiële enveloppe werd vastgesteld in het kader van de welvaartsaanpassing van de socialebijstandsuitkeringen, vanaf 2009 worden opgenomen in het budget van de sociale zekerheid. Dienaangaande werd in advies nr. 1.673 betreffende de welvaartsaanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen voorgesteld die wachttuitkeringen te verhogen met 2 %.

In dezelfde gedachtegang stellen de Raden voor dat de invaliditeitsuitkeringen van onregelmatige werknemers vanaf 2009 worden opgenomen in het mechanisme van welvaartsaanpassing van de sociale bijstand, aangezien die uitkeringen vergelijkbaar zijn met een leefloon.

Om de continuïteit van advies nr. 1.673 te waarborgen, vinden de Raden dat die uitkeringen op 1 september 2009 eveneens met 2 % zouden moeten worden opgetrokken, ter wille van de samenhang tussen die uitkeringen eensdeels en de socialezekerheidsuitkeringen anderdeels.

Met het oog op een inhaalbeweging van het minimumpensioen van de zelfstandigen en dus om voldoende spanning tussen dat pensioen en de inkomensgarantie voor ouderen te waarborgen, stellen de Raden bovendien voor dat de inkomensgarantie voor ouderen niet met 2 % wordt opgetrokken maar met 0,8 % wordt verhoogd op 1 september 2009.

In samenhang met het voorgaande voorstel pleiten de Raden er ten slotte voor dat het saldo van die 2 % wordt verrekend om de inkomensdrempels betreffende de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden te verhogen, en dit bovenop de compensatie op de inkomensdrempels van de verhoging van de socialezekerheidsuitkeringen, waarin reeds is voorzien in het kader van advies nr. 1.673 betreffende de welvaartsaanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen.

Volgens de Raden is die maatregel noodzakelijk voor het behoud van een voldoende spanning tussen de prestaties in het socialebijstandsstelsel en de prestaties in het socialezekerheidsstelsel van de werknemers en de zelfstandigen.

Die maatregel is volgens de Raden ook gerechtvaardigd om ongewenste neveneffecten als gevolg van de overschrijding van de vastgestelde inkomensdrempel en dus een aanzienlijk verlies van gezinsinkomen te vermijden. Wat het optrekken van die inkomensdrempels betreft, is die aanpassing in principe neutraal uit budgettair oogpunt.
